

TECH TALK

ชัชวาล ลังคิตตระกูล

ผู้เชี่ยวชาญอาวุโส ศูนย์เทคโนโลยี

อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค)

จริยธรรมประดิษฐ์ (จบ)

ในตอนที่แล้ว ผมกล่าวถึงจุดท้าทายของวงการวิจัยและพัฒนา
ปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งเริ่มมีจริงจิงมากกว่ายุคใดๆ ที่ผ่านมา

แต่สิ่งที่กำลังเป็นข้อกังวลใจในการนำเอไอเข้ามาอยู่ชีวิตประจำวัน
วันของเรานั้นคือ จริยธรรมของเอไอ (Ethics of Artificial Intelligence) ที่ค่อนข้าง
เห็นเด่นชัดมากตอนนี้ เช่น รถยนต์ขับเคลื่อนอัตโนมัติหรือรถยนต์ไร้คนขับ
(Self-Driving Car) ที่มีความสามารถและประสิทธิภาพเพียงพอจะให้คุณขึ้นไป
นั่งแล้วพาไปยังจุดหมายได้

การวิจัยและพัฒนามาได้ไกลพอสมควร แต่ก็ยังไม่สามารถออกสู่ตลาดใน
เชิงพาณิชย์ได้สักที นั่นเพราะยังต้องหาคำตอบให้ได้ หรือสร้างระบบที่ต้องตอบ
ให้ได้ว่า เมื่อรถต้องอยู่ในสถานการณ์ที่ขัดแย้งทางจริยธรรม (Ethical Dilemma)

สมมติว่าผมเป็นพนักงานออฟฟิศธรรมดาคนหนึ่งและเป็นเจ้าของรถคันดังกล่าว
ซึ่งกำลังขับอยู่ในรถที่อยู่นิ่งอัตโนมัติด้วยตัวเอง (Auto Pilot) ด้วย
ความเร็ว 100 กิโลเมตร/ชั่วโมง หากวินาทีเดียวกันนั้น มีอาจารย์หมอท่านหนึ่ง
ไม่ทันสังเกตเห็นรถของผม เดินข้ามถนนมาพอดี ซึ่งรถประเมินสถานการณ์แล้ว
พบว่า ไม่สามารถเบรกได้ทันแน่นอน จึงเข้าสู่สถานการณ์คับขันที่ขัดแย้งทาง
จริยธรรมทันทีว่า ณ จุดนั้นจะเลือกทางใด ระหว่างพุ่งชนหมอเพื่อให้เจ้าของรถ
หรือต้องหักหลบไปชนกับเสาไฟฟ้าเพื่อให้อาจารย์หมอมที่มีคุณประโยชน์กับผู้คน
มากมายรอดชีวิต แต่เจ้าของไม่รอด

จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจของเอไอในสถานการณ์นี้อยู่เหนือการตัดสินใจด้วย
เหตุผล (Rational Decision Making) แต่คือการตัดสินใจเชิงจริยธรรม (Ethical
Decision Making) ที่ผ่านมากการที่คนขับรถชนคนนั้น ถือเป็นเรื่องปกติ เป็น
เหตุสุดวิสัยที่เรายอมรับได้ หมายถึงในมุมที่เป็นการตัดสินใจโดยมนุษย์ ถูกผิดว่า
ไปตามเหตุผลและข้อกฎหมายต่างๆ

แต่เมื่อวันหนึ่งอุบัติเหตุที่อาจเกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของ
มนุษย์ มีสาเหตุมาจากการตัดสินใจของเอไอ เรายังไม่มีทางออกให้กับสิ่งนี้ แต่
ก่อนหน้านั้น มนุษย์ต้องอธิบายประเด็นข้างต้นให้ได้เสียก่อน ว่าหากเกิด
สถานการณ์จะเช่นนี้ เอไอต้องตัดสินใจอย่างไร ทำให้ปัจจุบันวงการวิจัยต้องหัน
มาให้ความสำคัญอย่างจริงจัง

นำโดยสถาบันการศึกษาชั้นนำที่ได้รับการสนับสนุนจากบริษัทด้านเทคโนโลยี
ยักษ์ใหญ่ทั้งหลายทั่วโลก ร่วมกันวิจัยและพัฒนาเพื่อหาคำตอบให้ได้ว่าเราจะทำ
อย่างไรกับหนทางที่ยากลำบากนี้ トラบไคที่เรายังไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจน
ก็ยากที่เอไอจะได้รับการยอมรับจากมนุษย์อย่างแท้จริงได้

สำหรับผมแล้วสิ่งนี้คือ จริยธรรมประดิษฐ์ (Artificial Ethics) คือสิ่งที่จะมาเติมเต็มให้ปัญญาประดิษฐ์ เป็นปัญญาที่ถึงพร้อมด้วยความฉลาดทางองค์ความรู้และความเป็นเหตุเป็นผล (Knowledge and Rational Intelligence) และความฉลาดเชิงจริยธรรม (Ethical Intelligence) แต่มนุษยชาติจะพัฒนาสิ่งนี้ไปได้ไกลแค่ไหน ต้องใช้เวลาอีกนานเท่าไร ช่างเป็นอนาคตที่น่าตื่นเต้นจริงๆ ว่าเป็นไหมครับ

เรื่องของเอไอคงไม่สามารถสรุปจบได้ง่ายๆ เหมือนในหนังสือ-ไฟท์ที่เราดูกันมาหลายเรื่อง เพราะสุดท้ายก็ต้องกลับมาคิดที่จุดเริ่มต้นใหม่เรื่องจริยธรรมนั่นเอง หรือมีผู้อ่านท่านใดยากมาร่วมสร้างอนาคตนั้นด้วยกันไหมครับ ■